

Medicatie bij milde of matige dementie

Helaas is dementie (nog) niet te genezen. Wel zijn er medicijnen die het proces bij de ziekte van Alzheimer, Lewy Body dementie en Parkinson dementie enigszins kunnen vertragen of bepaalde verschijnselen kunnen verminderen. Deze medicijnen heten (acetyl)cholinesteraseremmers. In deze folder leest u meer over de behandeling met deze medicijnen.

(De behandeling van matige tot ernstige dementie met de NMDA-receptor antagonist Memantine wordt in deze folder buiten beschouwing gelaten.)

Cholinesteraseremmers genezen de beschadiging van de hersenen niet, maar kunnen de gevolgen van de ziekte van Alzheimer, Lewy Body dementie en Parkinson dementie vertragen. Hierdoor kunt u langer zelfstandig blijven functioneren. De effecten van de medicijnen zijn per persoon verschillend en niet te voorspellen. In Nederland gebruiken we de cholinesteraseremmers rivastigmine en galantamine.

Werking van rivastigmine en galantamine (cholinesteraseremmers)

Onze hersenen hebben een sturende taak. Ze kunnen deze taak alleen uitvoeren als hersendelen met elkaar in contact staan. Voor dit contact zijn bepaalde 'boodschapperstoffen' nodig (de zogenaamde neurotransmitters). Bij een tekort aan neurotransmitters ontstaan er problemen met de hersenfuncties. Dat zijn de functies om te kunnen denken, begrijpen, lezen, schrijven, herinneren en onthouden. Een van de neurotransmitters in de hersenen is acetylcholine. Bij sommige vormen van dementie lijkt er een tekort te zijn aan acetylcholine. Rivastigmine en galantamine zijn cholinesteraseremmers, medicijnen die de afbraak van acetylcholine remmen, waardoor de hoeveelheid acetylcholine in de hersenen stijgt. De prikkeloverdracht tussen de zenuwcellen kan hierdoor zo optimaal mogelijk blijven en de symptomen van de dementie mogelijk tijdelijk beperken. Deze middelen kunnen de dementie niet genezen of stoppen.

Welk effect hebben de medicijnen?

Tijdens onderzoeken naar het effect van rivastigmine en galantamine hebben onderzoekers gelet op het effect op de achteruitgang van hersenfuncties, de algemene indruk en het dagelijks functioneren van mensen met de ziekte van Alzheimer. Bij sommige mensen werd de achteruitgang op één of meerdere van deze functies vertraagd. Bij anderen bleef de situatie gelijk en bij een kleine groep werd een lichte verbetering waargenomen.

In het algemeen verbeteren bij patiënten die rivastigmine of galantamine gebruiken de aandacht, concentratie en het spraakvermogen maar niet zozeer het geheugen. Partners merken op dat de persoon met dementie 'er meer bij is', weer 'meedoet' en 'deelneemt aan het gesprek'. Dit merkbare effect treedt echter bij een minderheid van de gebruikers op, zo'n 10-15 %. Een groter deel ondervindt op de langere termijn een vertragend effect. De medicatie werkt dus niet bij iedereen en het is van tevoren niet mogelijk te bepalen bij wie het middel werkt en bij wie niet.

Bijwerkingen

De belangrijkste bijwerkingen van galantamine en rivastigmine zijn misselijkheid, braken, gebrek aan eetlust, gewichtsverlies, duizeligheid, hoofdpijn, zwakte en slaperigheid, met name in het begin van de behandeling en bij elke verhoging van de dosis. De meeste bijwerkingen verdwijnen binnen enkele dagen. Is dat niet het geval, neemt u dan altijd contact op met de consulent geriatrie.

Medicatie bij milde of matige dementie

In verband met de werking en mogelijke bijwerkingen van de medicijnen is het een voorwaarde dat de medicatie onder toezicht van familie of de thuiszorg gebruikt wordt. Zie voor meer informatie over bijwerkingen de bijsluiter van de apotheek.

Hoe gebruikt u de medicijnen?

Rivastigmine (pleister)

De pleister zorgt ervoor dat het medicijn gedurende 24 uur gereguleerd door het lichaam wordt opgenomen via uw huid. De startdosis is 4,6 mg/24 uur. Na vier weken wordt de pleister vervangen door 9,5 mg/24 uur.

Let bij het gebruik van de pleister op de volgende punten:

- Maak de verpakking pas open net voordat de pleister wordt opgeplakt.
- Plak de pleister op een gezonde huid waar geen wondjes, uitslag of irritaties zitten.
- Zorg ervoor dat de huid schoon, droog en onbehaard is.
- Scheren mag, maar niet op de dag van plakken en niet vlak ervoor ingesmeerd is met olie, poeder, crème of lotion. U kunt deze producten wel na het plakken van de pleister gebruiken. U mag ook gewoon in douche of in bad gaan nadat de pleister is aangebracht.
- Verwissel de pleister iedere dag rond hetzelfde tijdstip. Omdat er onder de pleister een actieve stof door uw huid gaat, kan uw huid een reactie vertonen, zoals roodheid of jeuk. Deze reactie is zichtbaar wanneer de pleister na 24 uur wordt verwijderd. Uw huid moet hiervan ongeveer twee weken herstellen. Het is daarom belangrijk dat de volgende pleister de komende twee weken op een andere plaats geplakt wordt. Plak de pleisters op de zijkant van uw bovenarmen, op uw rug en op uw (onbehaarde) borst.
- Zorg ervoor dat u de pleister nooit binnen twee weken op exact dezelfde plek plakt. De pleister mag wel in dezelfde zone aangebracht worden. Na twee weken kunt u wel weer dezelfde plek gebruiken. Uw huid is dan weer hersteld. (Zie het plakschema achterin deze folder) Is het gebied met roodheid veel groter dan de pleister en constant aanwezig of heeft u last van jeuk, neemt u dan contact op met de consulent geriatrie.
- Als u de pleister verwijdert, houdt u de huid strak en trekt u één rand van de pleister voorzichtig omhoog. Trek dan zachtjes de pleister van uw huid. Plak daarna de nieuwe pleister op en was uw handen met water en zeep. Raak uw ogen niet aan voordat u uw handen heeft gewassen.

Galantamine (capsules)

Krijgt u galantamine capsules? Dan neemt u deze één keer per dag in bij het eten, bij voorkeur in de ochtend nadat u wat gegeten en gedronken heeft. De startdosis is 8 mg. Als u deze dosering na vier weken goed verdraagt, wordt deze verhoogd naar 16 mg. Gaat dit ook goed, dan wordt de dosering verhoogd naar 24 mg per dag.

De dosering waarbij gunstige effecten zijn gevonden, bedraagt 16 tot 24 mg per dag.

Medicatie opbouw en controle

Bij het polikliniekbezoek heeft u van de geriater of verpleegkundig specialist een recept meegekregen.

De consulent geriatrie neemt contact met u op, daarna start u met de medicatie. Tijdens de opbouwfase belt de consulent geriatrie u elke twee weken om te vragen naar eventuele bijwerkingen, uw gewicht en uw algemene bevindingen. Dit telefonisch gesprek kan met uzelf plaatsvinden of met uw mantelzorg. Afhankelijk van dit gesprek volgt er een ophoging, de consulent geriatrie zorgt voor het recept. Een half jaar na de opbouw van de medicatie wordt u uitgenodigd voor het verpleegkundig spreekuur. Tijdens deze afspraak bespreekt de consulent geriatrie met u hoe u functioneert in het dagelijks leven en wordt een geheugentest herhaald. Daarna wordt samen met de geriater beoordeeld of de behandeling wordt voortgezet. In principe nemen uw huisarts en de casemanager dementie de begeleiding hierna over.

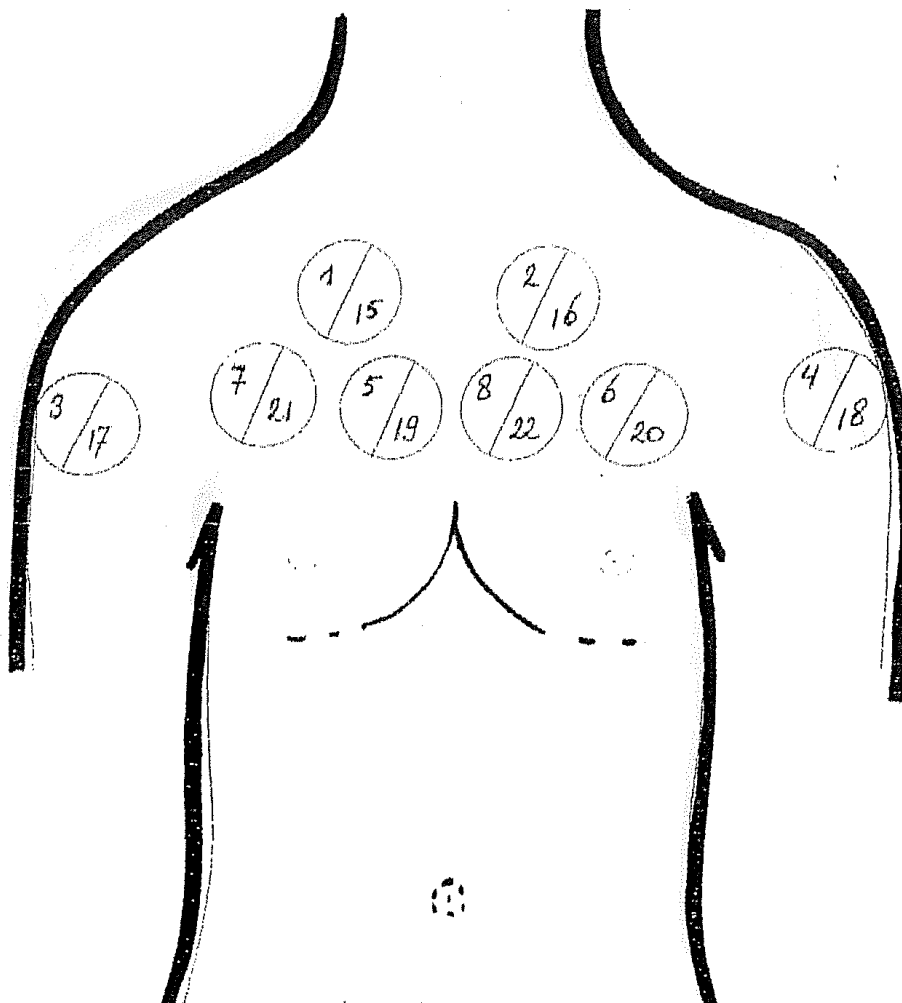
Vragen?

Heeft u vragen of zijn er onduidelijkheden, dan kunt u altijd bellen met de consulent geriatrie. Wij zijn maandag tot en met vrijdag bereikbaar van 09.00 uur tot 16.00 uur op telefoonnummer 088 125 00 00.

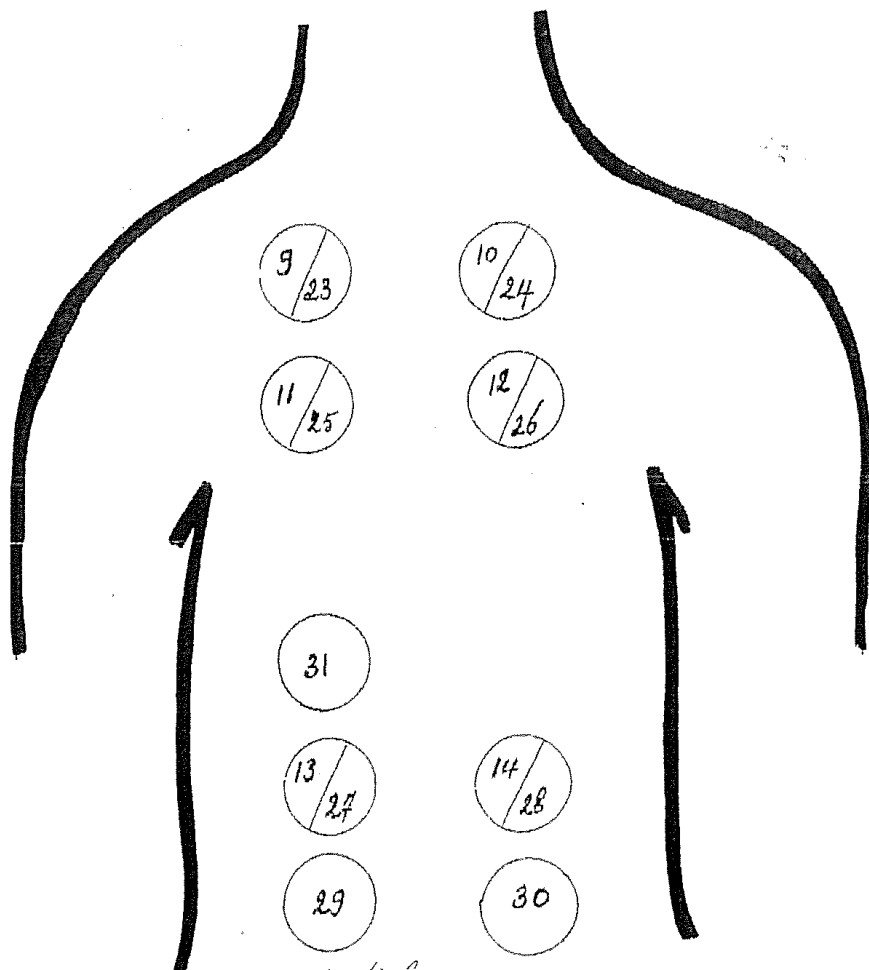
Plakschema: Exelonpleister.

Periode van een maand. De getallen komen overeen met de datum van de maand.

Voorzijde van het lichaam

Rugzijde van het lichaam

